

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 6. kalendářní týden, 5.–11.2.2023 / ECDC Communicable Disease Threats Report, Week 6, 5–11 February 2023

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-week-6-5-11-february-2023>

**Podle materiálu ECDC volně zpracovalo Oddělení epidemiologie infekčních nemocí,
CEM, SZÚ.**

Seznam onemocnění uvedených v této aktualizaci:

- 1. Streptokoková infekce skupiny A – více zemí – 2022 – 2023**
- 2. Spalničky – více zemí (svět) – monitorování evropských ohnisek**
- 3. Covid-19 (infekce SARS-CoV-2) – více zemí (EU/EHP) – 2019 – 2023**
- 4. Chřipka – mezinárodní situace – monitorování sezóny 2022/2023**
- 5. Stažení antibiotika Dicillin od firmy Sandoz v Dánsku**
- 6. Zemětřesení v Turecku a Sýrii – 2023.**

Podrobnosti:

1. Streptokoková infekce skupiny A – více zemí – 2022 – 2023

- Po prvním oznámení o nárůstu počtu iGAS a spály ukázaly i retrospektivní studie z dat surveillance nárůst iGAS a spály od začátku roku 2022 v některých zemích EU/EHP. Jiné země mimo EU/EHP rovněž vydaly varování před nedávným nárůstem iGAS mezi dětmi.
- V EU/EHP zaznamenaly nárůst oznámení iGAS Francie, Irsko, Nizozemsko a Dánsko. Jiné země EU/EHP hlásily nárůst případů iGAS ve srovnání s předchozí sezónou, ale s nižší incidencí než před pandemií. Nejvíce postiženými věkovými skupinami jsou děti do 10 let a lidé ve věku >65 let. Podle dostupných údajů vyvrcholily návštěvy lékaře ohledně spály a hlášení iGAS v předvánočním období v prosinci 2022 a v lednu 2023, pak následoval klesající trend. V Chorvatsku byl v poslední době ve srovnání s

předchozími sezónami pozorován nárůst případů streptokokových infekcí skupiny A (iGAS). Dne 12. prosince 2022 ECDC ve spolupráci s Regionální kanceláří WHO pro Evropu zveřejnilo pro členské státy doporučení k obezřetnosti před nárůstem infekcí GAS a iGAS a ke zvýšení povědomí o nemoci mezi zdravotníky a rodiči malých dětí.

- Od 52. týdne byl ve Spojeném království pozorován pokles případů iGAS. Dne 2. prosince 2022 byl v EU/EHP a Spojeném království pozorován nárůst hlášení iGAS a spály způsobené různými typy emm, včetně souvisejících úmrtí. Od začátku sezóny zde bylo celkem hlášeno 1 898 případů invazivních streptokokových infekcí skupiny A (iGAS), včetně 235 úmrtí.

Hodnocení ECDC: Streptokok skupiny A (GAS) je považován za nejčastější příčinu bakteriální faryngitidy u dětí školního věku. Může to postihnout i jejich mladší sourozence. Incidence GAS faryngitidy obvykle vrcholí během zimních měsíců a brzy na jaře. Často jsou hlášena ohniska ve školkách a školách. GAS faryngitida je snadno diagnostikována rychlým testem detekce antigenu (Rapid Strep) a/nebo bakteriální kultivací a léčena antibiotiky a podpůrnou péčí. Dobrá hygiena rukou a obecná osobní hygiena (např. vyvarujte se sdílení nádobí, sklenic a osobních věcí atd.) mohou pomoci kontrolovat přenos v rámci těchto nastavení. Invazivní infekce GAS (iGAS) jsou vzácné život ohrožující systematické infekce, které komplikují jednoduchou spálu nebo faryngitidu. Děti zotavující se z virových infekcí (např. plané neštovice, chřipka atd.) jsou vystaveny vyššímu riziku rozvoje infekce iGAS. Infekce GAS ani iGAS nepodléhají oznamovací povinnosti na úrovni EU, v důsledku čehož je možnost posoudit zvýšený výskyt v zemích EU/EHP omezená.

WHO a ECDC v současnosti hodnotí riziko, které iGAS představuje pro běžnou populaci, jako nízké. Současný nárůst případů iGAS je celkově relativně nízký, hlášené případy nejsou způsobeny novým kmenem a onemocnění je snadno léčitelné s antibiotiky. V této sezóně údaje o typizaci naznačují, že nárůst případů nesouvisí se specifickým nebo novým kmenem nebo se zvýšením antibiotické rezistence GAS. Nejběžnější hlášené typy jsou emm 1 a emm 12. Země, které zažívají zvýšený počet případů vyzývají, aby jakékoli údaje o typování emm; M-typizace, multilokusové sekvenční typování (MLST) a/nebo sekvenování celého genomu (WGS); byly sdíleny prostřednictvím související stránky události EpiPulse.

Akce: ECDC vyzvalo země EU/EHP a Spojené království, aby sdílely informace o infekcích GAS a iGAS prostřednictvím EpiPulse. ECDC pokračuje v monitorování této události

prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských aktivit a podá zprávu, jakmile budou k dispozici příslušné aktualizace.

2. Spalničky – více zemí (svět) – monitorování evropských ohnisek

- Aktivita spalniček je v EU/EHP nadále nízká. Za leden až prosinec 2022 (data k 7. únoru 2023) bylo do Evropského systému dozoru (TESSy) hlášeno celkem 127 potvrzených případů spalniček z 15 zemí EU/EHP. Podrobné údaje jsou k dispozici v atlasu infekčních chorob ECDC.
- Nejnovější případy v prosinci 2022 byly hlášeny v Belgii (6), Polsku (3), Rumunsku (2), Německu (1), Španělsku (1) a Itálii (1). K 8. únoru 2023 epidemiologický zpravodajský dohled z oficiálních veřejných zdrojů a mediálních zdrojů nezjistil v EU/EHP žádná ohniska spalniček. Dvě země EU/EHP však oznámily za poslední měsíc 17 podezřelých a/nebo potvrzených případů spalniček: Německo (14), Slovensko (2), Španělsko (1). V roce 2022 a v roce 2023 nebyla dosud v EU/EHP hlášena žádná úmrtí související se spalničkami.
- Celosvětově byly případy hlášeny na Ukrajině a pokračující ohniska jsou hlášena v různých regionech WHO (AFRO, PAHO), včetně Demokratické republiky Kongo, Jižního Súdánu, Paraguaye a Ekvádoru.

Hodnocení ECDC: Podstatný pokles případů spalniček v zemích EU/EHP po březnu 2020, který pokračuje, kontrastuje s obvyklým ročním a sezónním výskytem spalniček, který obvykle vrcholí na jaře. Podobný pokles byl pozorován po celém světě. Pozorovaný pokles případů by mohl být vysvětlován nedostatečným hlášením, diagnostikou a/nebo je pokles skutečný v důsledku přímých nebo nepřímých dopadů opatření proti covid-19. Zrušení nefarmaceutických intervencí souvisejících s pandemií COVID-19 by mohlo vést k opětovnému propuknutí spalniček v EU/EHP. Aktivní dohled a opatření v oblasti veřejného zdraví, včetně vysoké proočkovanosti, jsou základem řádné prevence možného nárůstu případů.

Akce: ECDC monitoruje situaci prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských aktivit, které doplňují měsíční výstupy sledování spalniček z TESSy, které běžně předkládá

29 zemí EU/EHP. ECDC zveřejnilo hodnocení rizik nazvané „Komu hrozí spalničky v EU/EHP?“ dne 28. května 2019.

3. Covid-19 (infekce SARS-CoV-2) – více zemí (EU/EHP) – 2019 – 2023

- V týdnu končícím 5. února zůstala epidemiologická situace covid-19 v EU/EHP stabilní. Počty případů v běžné populaci a v zařízeních dlouhodobé péče, souhrnná míra hlášení případů (ve všech věkových skupinách a u osob ve věku 65 let a více), přijetí do nemocnic a na JIP a úmrtí na covid-19 klesly na nejnižší úroveň zaznamenané v posledních 12 měsících. Zatímco se celková situace v EU/EHP ve většině epidemiologických ukazatelů obecně zlepšuje, zvýšení míry hlášení případů u osob ve věku 65 let a starších hlásilo pět z 28 zemí. Deset z 30 zemí oznámilo nárůst případů ve všech věkových kategoriích. Také pět z 24 zemí s údaji o hospitalizovanosti nebo přijetí na JIP uvedlo nárůst. Navzdory stabilní epidemiologické situaci covid-19 tedy nadále zatěžuje zdravotnické systémy v EU/EHP. Podíl pacientů v nemocnicích a na JIP byl 28 % a 19 % maximálních hlášených úrovní během pandemie. Kromě toho bylo v 5. týdnu hlášeno celkem 887 úmrtí souvisejících s covid-19. To zdůrazňuje význam posilovacích dávek očkování, zejména u zranitelných skupin. Na základě údajů hlášených ve 3. týdnu roku 2023 byl kumulativní příjem druhého přeočkování u lidí ve věku 60 let a starších 35 % (rozmezí v jednotlivých zemích: 0,3–86,5 %).
- K 10. únoru 2023 bylo v GISAID EpiCoV náležejícím k linii XBB.1.5 uloženo 30 451 sekvencí. Většina těchto příspěvků pochází ze Spojených států (22 726 sekvencí) a Spojeného království (1 957 sekvencí). Rostoucí podíly XBB.1.5 byly pozorovány ve většině zemí EU/EHP.
- Podle nejnovější aktualizace čínského CDC z 8. února 2023 počet případů covid-19 nadále klesá po vrcholu, který byl pozorován koncem prosince 2022. Vzhledem k vyšší imunitě populace v EU/EHP a skutečnosti, že varianty, které v současné době cirkulují v Číně, již byly v oběhu v EU/EHP, se neočekává, že by současný nárůst případů těchto variant v Číně měl významný dopad na epidemiologickou situaci v EU/EHP. V současné době neexistují žádná data, která by naznačovala vznik nových variant vzbuzujících obavy v Číně. Hodnocení ECDC je založeno na aktuálně dostupných informacích.

Akce: Dne 27. ledna 2022 ECDC zveřejnilo 19. aktualizaci rychlého hodnocení rizik: „Posouzení dalšího šíření a potenciálního dopadu varianty SARS-CoV-2 Omicron v EU/EHP“, aktualizace pro jednotlivé země a aktualizace o variantách SARS-CoV-2 jsou k dispozici na webových stránkách ECDC. ECDC vyzývá země, aby využily prostor v EpiPulse ke sdílení informací a k diskusi o variantě BQ.1 a subvariantách. Obzvláště zajímavé jsou informace o charakterizaci viru a důkazech týkajících se změn v závažnosti onemocnění, přenositelnosti viru, imunitnímu úniku, diagnostice a terapii. Hlášení případů pokračuje prostřednictvím TESSy.

4. Chřipka – mezinárodní situace – monitorování sezóny 2022/2023

Chřipková aktivita v celém evropském regionu od 51. týdne 2022 klesala, přičemž v 5. týdnu 2023 byl pozorován mírný nárůst positivity v sentinelové primární péči související s cirkulací viru typu B. Procento sentinelových vzorků primární péče od pacientů s příznaky ILI nebo ARI, které byly pozitivně testovány na virus chřipky, zůstalo nad epidemickým prahem (10 %) a zvýšilo se na 24 % z 22 % v předchozím týdnu. Členské země zažívají smíšenou distribuci cirkulujících virů. Byly detekovány viry chřipky typu A i typu B, přičemž viry A(H1)pdm09 byly dominantní ve všech monitorovacích systémech. Hospitalizovaní pacienti s potvrzenou infekcí virem chřipky byli hlášeni z JIP, dalších oddělení (s hlášenými hlavně viry chřipky typu A) a sledování SARI (s hlášenými hlavně viry podtypu chřipky A(H1)pdm09). Osm zemí nebo oblastí hlásilo míru positivity chřipky nad 10 % v rámci sledování SARI.

- 33 z 38 zemí nebo oblastí hlásilo vysokou nebo střední intenzitu a/nebo rozšířenou aktivitu, což ukazuje na značnou cirkulaci sezónního viru chřipky v celém regionu.
- Nizozemí, Rumunsko, Francie, Slovinsko, Slovensko, Izrael a Ukrajina hlásily aktivitu sezónní chřipky nad 40 % pozitivitu v sentinelové primární péči.

Celkově v této sezóně viry chřipky A(H3) dominovaly ve vzorcích sentinelové primární péče, ale s podobným podílem virů A(H1)pdm09 a A(H3) ve vzorcích odebraných mimo sentinel.

Hodnocení ECDC: Aktivita sezónní chřipky je v EU/EHP stále rozšířená s mírným zvýšením positivity v sentinelové primární péči pozorované v 5. týdnu 2023 v souvislosti s cirkulací viru typu B. Chřipková aktivita dosáhla vrcholu v 51. týdnu 2022 v EU/EHP.

Akce: ECDC a WHO monitorují aktivitu chřipky v evropském regionu WHO. Údaje jsou k dispozici na webu Flu News Europe.

5. Stažení antibiotika Dicillin od firmy Sandoz v Dánsku

Dne 6. února 2023 zveřejnila Dánská léková agentura zprávu týkající se stažení tobolek Dicillin (dicloxacilin) 500 mg (Sandoz) z dánského trhu. Agentura oznámila, že devět nepříbuzných pacientů, kteří byli léčeni Dicillinem 500 mg vyráběným společností Sandoz, bylo infikováno multirezistentním patogenem produkujícím karbapenemázu. Je pravděpodobné, že patogen kontaminoval kapsle. Patogen byl u pacientů detekován mezi říjnem 2022 a lednem 2023 a v současné době existuje podezření na kontaminaci jedné jediné šarže Dicillinu, vyrobeného v září 2022. Zatímco další šetření probíhá, aby se zjistilo, zda se jedná o jednu nebo několik šarží, Sandoz stáhl všechna balení Dicillin a umístil je do karantény.

Hodnocení ECDC: V zemích, kde byly distribuovány a prodávány kontaminované šarže Dicillinu, existuje možnost, že v následujících týdnech budou odhaleny další případy.

Akce: ECDC je v kontaktu s Evropskou lékovou agenturou (EMA) a dále monitoruje událost prostřednictvím epidemiologických zpravodajských aktivit, včetně EpiPulse.

6. Zemětřesení v Turecku a Sýrii – 2023.

Dne 6. února 2023 zasáhlo jihovýchodní Turecko a severní Sýrii zemětřesení o síle 7,8 Richterovy stupnice a několik následných otřesů. Zemětřesení způsobila v obou zemích značné škody, vyžádala si tisíce životů a poškodila nebo zničila základní infrastrukturu, včetně zdravotnických zařízení. Ke dni 9. února 2023 (08:00 SEČ) bylo hlášeno Světové zdravotnické organizaci nejméně 12 391 úmrtí v Turecku a více než 3 187 úmrtí v Sýrii, více než 75 605 zraněných v obou zemích (z toho 62 914 v Turecku). Čísla neustále rostou. Tato zemětřesení patřila k nejsilnějším v regionu během minulého století. Na žádost turecké vlády je organizována globální humanitární reakce.

Hodnocení ECDC: Účinky této přírodní katastrofy na veřejné zdraví jsou v postižených oblastech obrovské. Kromě okamžité potřeby poskytnout péči mnoha těžce zraněným a

bezpečné ubytování těm, kteří ztratili přístup do svých domovů, je potřeba zajistit kontinuitu péče o lidi s jiným základním onemocněním, prevenci a kontrolu propuknutí infekčních chorob zavedením systémů surveillance ad hoc a rovněž řízením problémů duševního zdraví. Pro zmírnění dlouhodobého dopadu této události je zásadní rychlé obnovení programů prevence a kontroly nemocí.

Akce: ECDC monitoruje tuto událost prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských aktivit a podá zprávu, jakmile budou dostupné další relevantní informace.